

Ҷентеру ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 җулхи майн 5-мёшёнченпе тухать

11 (7651) №

Юн кун, 2009 җулхи февралён (нарәс) 11-мёшё

Хакё ирёлкё

Ҷын ёҗпе илемлё

Райадминистрацире

Ёҗре тәрәшуллә, мал ёмётлө

Муркаш райовён Шур-кассинчи куллен кирлө таварсен магазинне чөрөк ёмёр ытла ёнтё Татьяна Никодимовна Любимова ертсе пырать. Сахал мар сутуҗана ёҗе хәнәхтарчё вәл җак хушәра. Кашниех апа паян ёҗ опычөпе паллаштарнәшән, ёҗе хәнәхтарнәшән тав тәвать. Акә паян кунта җулталәк кәна ёҗлекен Надежда Кудряшова та опытлә ёҗте-шёнчен ёҗ вәрттәнләхөсе-не җителөклө чухлө алла илме тәрәшәть.

– Кирек кампа ёҗлесен те пирён тәп төллөв – ял җыннисен Ытәвөсене туллин тивөҗтересси. Җак төллөвө юлашки җул-сенче эфир ял җыннисене кирлө таварсене заявкәпа күрсе килессине те йөркер-лерөмөр, – терө Татьяна Никодимовна ёҗрен пушаннә вәхәтра сентре җинчи таварсене майлаштарнә май.

Анатолий БЕЛОВ сән үкерчөкө.

Хастар ёҗпе тивөҗснө

Район администрацийён вөренту, самрәксен политики тата физкультурәпа спорт пайё, хуҗаләхсем хушшинчи «Моргаушская» строительство организациё тата Ленин ячөпе хисепленекен ял хуҗаләх производство кооперативё ыйтнисене тивөҗтерсе, 2009 җулхи февралён 3-мёшёнчен район администрацийён пусләхө район администрацийён Хисеп грамотисемпе наградаласси пирки 39 № йышану тунә. Хисеп грамотисемпе җаксене наградалама йышәннә:

1. Җитөнөкөн әрәва вөрентсе воспитани парас енёпе тунә җитөнүсөмшөн тата нумай сул хушши тәрәшә ёҗленөшән – Дина Порфирьевна ХЛАШЕВАНА, Сыпай шулөн директорён вөрентуле воспитани парас енёпе ёҗлекен сөмне.
2. Строительство енёпе нумай сул хушши тәрәшә ёҗленөшөн – Виталий Иванович ЕФРЕМОВА, хуҗаләхсем хушшинчи «Моргаушская» строительство организациёнын автомобиль кранён водительне.
3. Ял хуҗаләх производствинче нумай сул хушши тәрәшә ёҗленөшөн – Галина Геннадьевна СМИРНОВАНА, Ленин ячөпе хисепленекен ял хуҗаләх производство кооперативён тәп бухгалтерне.
4. Районан экономикапа социаллә аталанәвне пысәк түпе хывнәшән – Александр Ильич КУШКОВА, ёҗ ветеранне.

Аталану җулөпе

Ҷөнө микрорайон җөкленет

Муркаша Москакасси енчен килнө чухне ялән сулахай енче җөнө җуртсем җөкленнине кашниех асарханә ёнтө. Кунта район центрөн җөнө микрорайонө вырнаҗмалла.

ҖР Министрсен Кабинечөн кәҗалхи январён 28-мёшөнчи йышәнәвөпе ял хуҗаләх җөрөсене 11 гектара яхән строительство ёҗсөмпе тума Муркаш ял чиккине көртнө. Микрорайонта пөтөмпе 80 пин таваткал метр чухлө җурт-йөр хута каймалла.

Кәҗал кунта хөрөх хваттерлө җурта туса пөтерме паләртнә.

Сән үкерчөкре: җөнө микрорайон проектра.

Юбилей

Саламлатпәр

Юратнә аннене, кәмәллә кукамая – Сыпай ялөнче пурәнакан Мария Степановна КУДРЯШОВАНА сумлә юбилей - 80 сул тултарнә ятпа чун-чөререн тухакан чи ашә сәмахсемпе саламлатпәр. Вәрәм кун-сул, тулли телей, юман пек җирөп сывләх сунатпәр. Эс пурришөн савәнәтпәр, санпа хамәра те-лейлө туйтпәр. Тайма пуҗ сана пуриншөн те. Саламлаканөсем: хөрөсөмпе көрүшөсем, мәнүкөсем, җывәх тәванөсем.

Ҷырәнтару – 2009

Иккөмөш җур сул валли җырәнтарасөҗө

Хаклә вулакансем! Районти «Ҷентеру ялавё» хаҗата иккөмөш җур султа илсе тәма февраль – март уйәхөсене унчөнчи хакпа җырәнтарасөҗө. Ултә уйәха җырәнтарасөҗө – 191 тенкө те 70 пуҗ.

Райхаҗат редакцийө.

Республикәра

Профилактика операцийө

Ҷөр пушә выртмалла мар

Тунти кун республика Правительствин канашләвөнче вице-премьер – ял хуҗаләх министрө М. Игнатөв сурхи уй-хир ёҗсөсене хатөрленессипе паллаштарнә. Уйрәмах уса курман ял хуҗаләх җөрөсене пуҗә җаврәнәшнө көртөссине пысәк тимлөх уйәрасөҗө. Хальхи вәхәтра ял хуҗаләх җөрөсөмпе уса курмалли правәна регистрацилесин патшаләх пошлинисене самай чакарнә. Ҷавна май муниципалитетсемпе тата ытти харпәрләх хуҗисемпе әнлартару ёҗсөсөмпе туса ирттерөҗсө.

«Уса курман пөр гектар җөр те пулмалла мар, җөр ресурсөсөмпе уса курассинче аграри секторне аталантармалли хальхи инфраструктурәпа әнлән уса курмалла». Ҷапла задача лартнә Чәваш Ен Президентчө Н. Федоров.

Кәҗал ял хуҗаләхөнче акса тәвакан җөр лаптәкөсене 30,5 пин гектар, 2010 султа вара татах 30 пин гектар үстерме пәхнә.

Юр җийөн җүреме

Чәваш Республикин хәй төллөн җүрекен тата ытти төрлө төслө машинәсене төрөслөсө тәрәкан патшаләх инспекциён пусләхө В. Дмитриев февралён 2-мёшөнчен юр җийөн җүрекен техникәна төрөслөме, вөсөне регистраци тунине пәхса вөсөмпе уса курма ирөк илнине пөлке республикәра февралён 16-мёшөнчен мартән 6-мёшөччен «Снегоход» профилактика операцийө ирттерме хушу кәларнә. Районти патшаләх техника надзорөн инспекциё җак вәхәтра тәтәш рейдсем ирттерме паләртәть. Ҷавна май ёҗ коллективөсөнче пулса асаннә операциян төллөвөсөмпе паллаштарпәр, вөсөн хуҗисем техникәна вәхәтра регистрацилене, вөсөмпе хәрүшсәрләх правилисен требова-нийөсене пәхәнса уса курнине төрөслөпөр.

Иртнө сул республикәра җак операция вәхәтөнче төрөслөнө техникән 43,8 процентне җирөплөтнө йөркепе регистрациленнине, 33,3 процентчө техосмотр тәманни, 21 процентчөне водителөсем

кирлө категориллө удостоверени-семсөр пулли, 43,8 процентчө регистрациленө документсемсөр эксплуатациленни, 40,3 процентчө патшаләх регистраци номерөсөмсөр җүрени паләртнә. Кәҗал җак җитменлөхсене пөтерессе операциян төп төллөвө пулать те.

Ятарлә мар сулсем җинче җүремелли мотохатөрсен (снегоходы) хуҗисен җакна пөлке тәмалла:

– мотохатөрсене туянсан, вөсөн хуҗисен 5 таләк хушшинче патшаләх техника надзорөн инспекциёненче регистрациленмелле. Ҷавна валли хәй төллөн җүрекен машинәсен паспорчө тата вөсөне туяннине җирөплөтөкөн справка-сөчет е пару-илу килөшөвө кирлө;

– вөсөмпе юр җийөн җүреме ирөк паракан тракторист-машинист удостоверениёнчи «А» (внедорожные мотосредства) категори кирлө тата сөмра техника төрөслөвө тәнинө җирөплөтөкөн салон пулмалла.

С. НИКОЛАЕВ, патшаләх техника надзорөн районти пусләхө.

Ҷулталәк пөтөмлетөвөсөм

Ял хуҗаләхө

2008 султа ял хуҗаләх производствин каләпәшө пур критериллө хуҗаләхсеннипе шулласан 1495,0 миллион тенкөпе танлашнә. Усен-тәран тата выльәх-чөрлөх отраслөсен структурин анализне тишкерсен, юлашки җул-сенче килти хушма хуҗаләхпа хресчен (фермер) хуҗаләхөсөм сине производствө каләпәшөн ытларох пайө лекни сисөнет. Килти хушма хуҗаләхө җөр улмин 68 процентне, пахча җимөҗсөн 95 процентне, аш-какайән 72 процентне, сөтөн 79 процентне яхән туса илөсөҗө. Анчах вөсөн таварпа тата продукци-пе тивөҗтерес инфраструктура җителөклө пулманран

вөсөм рынока тухасси уксах-лать. Пөчөк харпәрләх формиллө хуҗаләхсене хавхалантарма пәхнә сул-йөрпе иртнө сулхи 12 уйәхра 462 килти хушма хуҗаләхә 76 миллион тенкө кредит панә. 2007 султа вара 882 килти хушма хуҗаләх 142 миллион тенкө кредит илнөчө.

Пөтөмөшле илсен, ял хуҗаләх предпрятийөсөм пөлтөр 100 гектар ял хуҗаләх җөрө пуҗне 901, 2 пин тенкөлөх тавар продукциё туса кәларнә, виҗөм сулхипе танлаштарсан, 109 процент. Җак кәтарту районән вәтам шайөсөнчө «Герой», Чкалов яч. хис., Суворов яч. хис., Ильич яч. хис., «Свобода»,

«Ударник» хуҗаләхсөнче пысәкрах. Чи пөчөк кәтартусөм «Волга», «Рассвет», «Передовик», К. Иванов яч. хис. хуҗаләхсөнче. Халө калани җакнашкәл пөтөмлету патне ситерет: җөр җинче унпа эф-фективлә уса куракансен сөҗө ёҗлемелле.

Иртнө сул пур категориллө хуҗаләхсене шулласан аш-какай туса илөсө 4,3 процент чухлө үснө. Ҷав вәхәтра ял хуҗаләх предпрятийөсөнче аш-какай туса илөсө 2007 сулхинчен 27 процент пөчөклөннө. Каялла хытах утәмланисем хушшинче «Волга» чикөллө явапләхлә общество (67 процент), «Сеятель» ял хуҗаләх производство кооперативө ёсөнчө «Герой», Чкалов яч. хис., Суворов яч. хис., Ильич яч. хис., «Свобода»,

Пөлтөр районти пөтөм категори-лө хуҗаләхсөнче

пурө 49166 тонна сөт суса илнө, виҗөм сулхинчен 9,6 процент ытларох. Сөт савас-сине 2007 сулхинчен «Рассвет» хуҗаләх 79 процент, «Передовик» 26 процент, Чапаев яч. хис. хуҗаләх 25 процент чакарнә. Ёне пуҗне сөт савасси «Передовик» хуҗаләхри 1801 килограмран пусласа «Герой» хуҗаләхри 5036 килогрампа танлашәть. Иртнө сул өнесен көтөвөсөне «Хлебобор», «Волга», «Чемеево», К. Иванов яч. хис. хуҗаләхсөнче пөтөмпөх пөтернө.

Сөт тата аш-какай туса илөсө каләпәшөм чакнинче майракаллә шултра выльәх-сен көтөвө ял хуҗаләх предпрятийөсөнчө 1298 пуҗ (19 процент), сыснасем 4339 пуҗ (20 процент) сахалланнипе тўрремеңөх җышәннә.